

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2010 m. kovo 4 d.*

Byloje C-221/08

dėl 2008 m. gegužės 22 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama R. Lyal ir W. Mölls, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Airiją, atstovaujamą D. O'Hagan, padedamo SC G. Hogan, nurodžiusią adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovė,

* Proceso kalba: anglų.

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro trečiosios kolegijos pirmininko pareigas einantis antrosios kolegijos pirmininkas J. N. Cunha Rodrigues, teisėjai P. Lindh, A. Rosas, U. Löhms ir A. Arabadžiev (pranešėjas),

generalinė advokatė J. Kokott,
posėdžio sekretorė R. Šereš, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2009 m. birželio 18 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2009 m. spalio 22 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Savo ieškiniu Europos Bendrijų Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad:
 - nustačiusi minimalias ir maksimalias mažmenines cigarečių pardavimo kainas, Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal 1995 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos

95/59/EB dėl kitų nei apyvartos mokesčių, kurie turi įtakos apdoroto tabako suvartojimui (OL L 291, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 283), iš dalies pakeistos 2002 m. vasario 12 d. Tarybos direktyva 2002/10/EB (OL L 46, p. 26; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 35 t., p. 182, toliau – Direktyva 95/59), 9 straipsnio 1 dalį ir

- nepateikusi reikalingos informacijos, kad Komisija galėtų vykdyti savo pareigą prižiūrėti, kaip laikomasi Direktyvos 95/59, Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 10 straipsnį.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

- 2 Direktyvos 95/59 antra, trečia ir septinta konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„2) kadangi [EB] sutarties tikslas yra sukurti ekonominę sąjungą, kurioje veiktų sveika konkurencija ir kuri savo savybėmis būtų panaši į vidaus rinką; kalbant apie apdorotą tabaką, minėtojo tikslo įgyvendinimas reiškia, kad šio sektoriaus produktų suvartojimui įtakos turinčių mokesčių taikymas valstybėse narėse neturi iškreipti konkurencijos sąlygų ir trukdyti laisvam produktų judėjimui Bendrijoje;

- 3) kadangi, kiek tai yra susiję su akcizais, struktūrų derinimas visų pirma turi užtikrinti, kad, taikant mokestį, nebus iškreipta konkurencija tai pačiai grupei priklausančiose atskirose apdoroto tabako kategorijose ir, atitinkamai, bus įgyvendintas valstybių narių nacionalinių rinkų atidarymas;

<...>

- 7) kadangi konkurencijai būtini poreikiai apima laisvai formuojamų kainų sistemą visose apdoroto tabako grupėse.“

3 Pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalį:

„Toliau išvardyti produktai yra laikomi apdorotu tabaku:

a) cigaretės;

b) cigarai ir cigarilės;

c) rūkomasis tabakas:

- susmulkintas tabakas, skirtas cigaretėms sukti,

- kitas rūkomasis tabakas;

kaip jis apibrėžtas 3–7 straipsniuose.“

4 Direktyvos 95/59 8 straipsnyje nustatyta:

„1. Bendrijoje pagamintoms, taip pat iš valstybių, nepriklausančių Bendrijai, importuotoms cigaretėms taikomas proporcinis akcizas, skaičiuojamas pagal maksimalią mažmeninę pardavimo kainą, įskaitant muitą, ir specifinis akcizas, skaičiuojamas produkto vienetui.

2. Proporcinio akcizo tarifas ir specifinio akcizo dydis turi būti vienodi visoms cigaretėms.

<...>“

5 Pagal šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalį:

„Bendrijoje įsisteigęs fizinis arba juridinis asmuo, kuris iš tabako gamina mažmeniam pardavimui skirtus produktus, yra laikomas gamintoju.

Gamintojai arba prireikus jų atstovai ar įgaliotieji tarpininkai Bendrijoje ir tabako importuotojai iš valstybių, nepriklausančių Bendrijai, gali laisvai nustatyti maksimalią mažmeninę kiekvieno savo produkto pardavimo kainą kiekvienai valstybei narei, kurioje atitinkami produktai turi būti išleisti suvartoti.

Tačiau antroji pastraipa neriboja teisės įgyvendinti nacionalinės teisės normas dėl kainų lygių kontrolės arba nustatytų kainų laikymosi, jeigu minėtosios normos neprieštarauja Bendrijos teisės aktams.“

6 Aptariamoms direktyvos 16 straipsnyje numatyta:

„1. Cigaretėms taikomo specifinio akcizo dydis nuo 1978 m. sausio 1 d. nustatomas, remiantis kiekvienų metų sausio 1 d. duomenimis apie populiariausiai kainų kategorijai priskiriamas cigaretes.

2. Specifinis akcizo komponentas neturi būti mažesnis kaip 5 % arba didesnis kaip 55 % visų mokesčių sumos, kuri skaičiuojama susumavus šioms cigaretėms taikomą proporcinį akcizą, specialų akcizą ir apyvartos mokesťį.

<...>

5. Valstybės narės gali taikyti minimalų akcizą cigaretėms, parduodamoms žemesne kaina nei mažmeninė pardavimo kaina, cigaretėms, priskiriamoms didžiausią paklausą turinčių kainų grupei, jeigu toks akcizas neviršija didžiausią paklausą turinčių kainų grupei priskiriamoms cigaretėms taikomo akcizo sumos.“

- 7 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyvoje 92/79/EEB dėl mokesčių, taikomų cigaretėms, derinimo (OL L 316, p. 8; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 13 t., p. 202), iš dalies pakeistoje 2003 m. gruodžio 5 d. Tarybos direktyva 2003/117/EB (OL L 333, p. 49; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 41 t., p. 430), nustatyti cigaretėms taikomo mišraus akcizo tarifai ir minimalūs dydžiai.
- 8 2004 m. birželio 2 d. Tarybos sprendimu 2004/513/EB (OL L 213, p. 8) Bendrijos vardu buvo patvirtinta 2003 m. gegužės 21 d. Ženevoje pasirašyta Pasaulio sveikatos organizacijos tabako kontrolės pagrindų konvencija (toliau – PSO konvencija). Šios konvencijos 6 straipsnis „Kainodaros ir mokesčių priemonės tabako paklausai mažinti“ suformuluotas taip:

„1. Susitariančiosios šalys pripažįsta, kad kainodaros ir mokesčių priemonės – veiksmingas ir reikšmingas būdas sumažinti įvairių gyventojų grupių, ypač jaunų žmonių, tabako gaminių vartojimą.

2. Nepažeidžiant susitariančiųjų šalių suverenių teisių nustatyti ir formuoti savo mokesčių politiką, kiekviena susitariančioji šalis turi paisyti savo sveikatos politikos tikslų, kiek tai susiję su tabako gaminių vartojimo kontrole, ir priima ar prireikus toliau taiko priemones, galinčias apimti:

- a) tabako produktų mokesčių ir prireikus kainų politikos įgyvendinimą, siekiant prisidėti prie sveikatos politikos tikslų, skirtų tabako gaminių vartojimui sumažinti, įgyvendinimo <...>

<...>“

Nacionalinės teisės aktai

- 9 Pagal 1978 m. Įstatymo Nr. 27/1978 dėl tabako gaminių (reklamos, rėmimo ir prekybos skatinimo kontrolė) (*Tobacco Products (Control of Advertising, Sponsorship and Sales Promotion) Act 1978, N° 27/1978*) 2 straipsnio 1 dalį sveikatos apsaugos ministras įgaliojamas priimti nutarimus dėl tabako gaminių reklamos, rėmimo veiklos ir bet kokių veiksmų, kurių tikslas ar paskirtis skatinti tabako gaminių pardavimą, kontrolės bei reglamentavimo.
- 10 Pagal šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalies i punktą tokiuose nutarimuose gali būti nustatytas „draudimas parduoti apdorotą tabaką kainomis, kurios yra tiek daug mažesnės už panašaus apdoroto tabako kainą tam tikru momentu, kad pardavimas šiomis mažesnėmis kainomis, [sveikatos apsaugos] ministro manymu, gali būti laikomas tam tikra prekybos skatinimo forma“.
- 11 1991 m. Nutarimu dėl tabako gaminių (reklamos, rėmimo ir prekybos skatinimo kontrolė) (*Tobacco Products (Control of Advertising, Sponsorship and Sales Promotion) Regulations 1991, S.I. n° 326/1991*; toliau – 1991 m. nutarimas) papildytas reglamentavimas šioje srityje ir panaikintas 1986 m. Nutarimas dėl tabako gaminių (reklamos, rėmimo ir prekybos skatinimo kontrolė) (Nr. 2) (*Tobacco Products (Control of Advertising, Sponsorship and Sales Promotion) (N° 2) Regulations 1986, S.I. n° 107/1986*;

toliau – 1986 m. nutarimas). 1991 m. nutarimo 16 straipsnyje, kuris atitinka 1986 m. nutarimo 18 straipsnį, numatyta:

„1. Mažmeninėje prekyboje niekam neleidžiama parduoti tam tikro prekės ženklo tabako gaminio mažesne nei įprasta šio prekės ženklo tabako produkto kaina.

2. Mažmeninėje prekyboje niekam neleidžiama siūlyti tam tikro prekės ženklo tabako gaminio mažesne nei įprasta šio prekės ženklo tabako produkto kaina, dalijant kuponus ar panašius dokumentus.

3. Mažmeninėje prekyboje parduodant ar perkant tabako gaminius niekam neleidžiama naudoti nuolaidų čekių, kortelių, kuponų, prizų, žetonų arba dovanų (įskaitant tabako gaminių dovanas).“

¹² 1991 m. nutarimo 17 straipsnyje, kuris atitinka 1986 m. nutarimo 19 straipsnį, nustatyta:

„1. Mažmeninėje prekyboje niekam neleidžiama parduoti tabako gaminio kaina, dėl kurios [sveikatos apsaugos] ministras, vykdydamas savo įgaliojimus pagal [1978 m.] įstatymo [dėl tabako gaminių] 2 straipsnio 2 dalies 1 punktą, laikosi nuomonės, jog šio produkto pardavimas tokia kaina yra pardavimo skatinimo forma.

2. Ministro nuomonė šio straipsnio 1 dalies prasme suinteresuotajam asmeniui pranešama raštu.“

- 13 1986 m. sveikatos apsaugos ministras priėmė Aiškinamąjį memorandumą (*Memorandum of Clarification*) dėl 1986 m. nutarimo. 1986 m. nutarimo 19 straipsniui skirtos šio memorandumo dalies 2 punkto pirmas sakiny suformuluotas taip:

„Vidutinė svartinė visų *Irish Tobacco Manufacturers Advisory Council* [Airijos tabako gamintojų konsultacinis komitetas] narių parduodamų kiekvienos kategorijos cigarečių kaina apskaičiuojama pagal kiekvieno prekių ženklo pardavimo iš sandėlio apimtį praėjusiais metais iki gruodžio 31 dienos ir rekomenduojamą mažmeninę pardavimo kainą, taikomą vidutinės svartinės kainos kiekvienai kategorijai apskaičiavimo momentu.“

- 14 Pagal tos pačios dalies 3 punkto pirmą sakinį „pardavimo skatinimo atvejis konstatuotinas, jeigu rekomenduojama tam tikro prekių ženklo mažmeninė pardavimo kaina daugiau kaip 3 % mažesnė už vidutinę svartinę jo kategorijos kainą“.

Ikiteisminė procedūra

- 15 Manydama, kad Airijos teisės aktai dėl tabako gaminių pardavimo nesuderinami su Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalimi, 2001 m. spalio 23 d. Komisija išsiuntė Airijai oficialų pranešimą.

- 16 2002 m. liepos 27 d. Komisija nusiuntė šiai valstybei narei prašymą pateikti informaciją dėl taikytinų Airijos teisės aktų.
- 17 Laikydamosi nuomonės, kad 2002 m. rugsėjo 4 d. Airijos atsakyme į oficialų pranešimą nebuvo pateikta reikiamos informacijos, 2002 m. spalio 1 d. Komisija adresavo šiai valstybei narei naują prašymą pateikti informaciją, į kurią nebuvo atsakyta.
- 18 2003 m. spalio 17 d. Komisija išsiuntė Airijai oficialų pranešimą. o 2004 m. liepos 9 d. – pagrįstą nuomonę, kuriuose konstatavo, kad, nepateikdama prašomos informacijos, ši valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 10 straipsnį. Šioje pagrįstoje nuomonėje valstybė narė buvo raginama imtis reikiamų priemonių įsipareigojimams įvykdyti per du mėnesius nuo šios nuomonės gavimo.
- 19 2004 m. gruodžio 10 d. Airijos sveikatos apsaugos ir vaikų reikalų ministras išsiuntė Komisijos mokesčių ir muitų sąjungos direktoriui S. Medghoul laišką, kuriame buvo trumpai pristatytas Airijos reglamentavimas, neseniai priimtas visuomenės sveikatos ir tabako srityje, pabrėždamas, jog, atsižvelgiant į tai, kad šis reglamentavimas buvo apskūstas Airijos teismuose, jis dar nėra įsigaliojęs. Šis reglamentavimas nebuvo įsigaliojęs ir baigiantis šio sprendimo 21 punkte minimoje 2006 m. gruodžio 15 d. pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui.
- 20 Komisijos prašymu 2005 m. vasario 10 d. įvyko susitikimas su Airijos institucijomis.

- 21 2006 m. balandžio 10 d. Komisija išsiuntė Airijai oficialų pranešimą, o 2006 m. gruodžio 15 d. – naują pagrįstą nuomonę, kuriuose ši institucija tvirtino, jog sukūrusi maksimalių ir minimalių mažmeninių cigarečių pardavimo kainų sistemą ši valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalį. Šioje pagrįstoje nuomonėje buvo raginama imtis priemonių jai įvykdyti per du mėnesius nuo jos gavimo.
- 22 Į šią pagrįstą nuomonę Airija atsakė 2007 m. sausio 15 d. raštu, teigdama, kad nagrinėjamas nacionalinis reglamentavimas būtinas visuomenės sveikatos apsaugai.
- 23 Taigi 2007 m. birželio 29 d. Komisija priėmė papildomą pagrįstą nuomonę. Manydama, kad, atsižvelgiant į Airijos atsakymus į šias pagrįstas nuomones, situacija tebėra nepatenkinama, Komisija pareiškė šį ieškinį.

Dėl ieškinio

Dėl kaltinimų, susijusių su Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalies pažeidimu

Šalių argumentai

- 24 Remdamasi disponuojama informacija, be kita ko, gauta iš 2005 m. vasario 10 d. susitikimo protokolo, Komisija teigia, jog pagal nagrinėjamus Airijos teisės aktus ir atsižvelgiant į Airijos institucijų praktiką, viena vertus, nustatomos minimalios mažmeninės cigarečių pardavimo kainos, nes draudžiama taikyti kainą, kuri yra daugiau kaip 3 % mažesnė už vidutinę svertinę atitinkamos kategorijos cigarečių kainą, ir,

kita vertus – maksimalios kainos, nes draudžiama viršyti minėtą vidutinę svertinę kainą daugiau kaip 3 %. Komisijos manymu, ši sistema riboja gamintojų ir importuotojų laisvę nustatyti maksimalią savo gaminių mažmeninę pardavimo kainą ir todėl prieštarauja Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 daliai. Kaip ir kitos panašios nacionalinės sistemos, kurias jau yra išnagrinėjęs Teisingumo Teismas, ši sistema trukdo parduoti cigaretes už mažesnę nei atitinkamos valstybės narės nustatytą kainą. Šia išvada neleidžia abejoti ir Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa.

- 25 Minimalių ir maksimalių kainų sistemos nepateisina ir EB 30 straipsnyje numatytas visuomenės sveikatos apsaugos tikslas. Be kita ko, iš 2007 m. balandžio 17 d. Sprendimo *AGM-COS.MET* (C-470/03, Rink. p. I-2749) išplaukia, kad suderintas klausimas negali būti nagrinėjamas atsižvelgiant į pirminės teisės nuostatas, kuriose numatytos pagrindinių laisvių išimtys.
- 26 Valstybės narės bet kuriuo atveju gali užtikrinti, kad mažmeninės tabako gaminių pardavimo kainos būtų pakankamai didelės, kiek to reikalauja kova su tabako vartojimu, bendrai pakėlusios šių gaminių apmokestinimo lygį arba numačiusios specialų padidinimą, skirdamos daugiau reikšmės skirtingiems akcizo komponentams ir nustatydamos minimalų akcizą. Pagal cigarečių apmokestinimui skirtas direktyvas valstybėms narėms paliekama laisvė pritaikyti šį apmokestinimą atsižvelgiant į savo prioritetams.
- 27 Komisija taip pat teigia, jog Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalis yra suderinama su PSO konvencija. Viena vertus, šia konvencija susitariančiosios šalys nėra įpareigojamos taikyti minimalių kainų. Kita vertus, ji nesuteikia valstybėms narėms teisės, kuria

jos galėtų remtis Bendrijos atžvilgiu, pasirinkti mokesčių ar kainų politikos, nes šis klausimas priklauso Bendrijos vidaus funkcionavimo sričiai

- 28 Dėl 2002 m. gruodžio 2 d. Tarybos rekomendacijos 2003/54/EB dėl rūkymo prevencijos ir iniciatyvų tabako kontrolei pagerinti (OL L 22, 2003, p. 31), į kurią daro nuorodą Airija, nes šioje rekomendacijoje kalbama apie „tinkamas su tabako gaminių kainomis susijusias priemones siekiant sumažinti paskatas vartoti tabaką“, Komisija mano, kad šios rekomendacijos teiginiai nėra privalomi ir bet kuriuo atveju negali būti aiškinami kaip skatinantys pažeisti Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalį.
- 29 Be to, tabako gaminių akcizų suderinimo srityje visuomenės sveikatos sumetimai nėra visiškai svetimi.
- 30 Airija tvirtina, kad nei nagrinėjamame nacionaliniame reglamentavime, nei 1986 m. aiškinamajame memorandume nėra numatytas draudimas daugiau kaip 3 % viršyti vidutinę svertinę kiekvienos cigarečių kategorijos kainą. Taigi maksimalios kainos nėra nustatytos. Airija teigia, kad 2005 m. vasario 10 d. protokolas neatspindi tikrovės šiuo klausimu.
- 31 Be to, ši valstybė narė teigia, jog Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalyje, kurioje numatyta, jog gamintojai ir importuotojai laisvai nustato maksimalią mažmeninę savo produktų pardavimo kainą, nekalbama apie maksimalias kainas ir todėl joje nedraudžiama nustatyti tokias minimalias kainas. Minimalios kainos nurodymas, jos nuomone, visiškai techniškai ir dirbtinai trukdo gamintojams ir importuotojams nustatyti

maksimalias kainas. Be to, priešingai nei kitos Teisingumo Teismo nagrinėtos nacionalinės sistemos, Airijos sistema skirta vien kovoti su tabako gaminių pardavimu mažomis kainomis.

32 Airija mano, jog Komisijos nurodyta teismo praktika savo argumentui, kad EB 30 straipsniu negali būti remiamasi šiuo atveju, pagrįsti negali būti perkelta šiai bylai. 2000 m. spalio 19 d. Sprendime *Komisija prieš Graikiją* (C-216/98, Rink. p. I-8921) Teisingumo Teismas, jos manymu, pripažino, kad EB 30 straipsnis ir visų pirma žmonių gyvybės ir sveikatos apsaugos tikslas iš principo gali pateisinti minimalių mažmeninių tabako gaminių kainų nustatymą. Valstybės narės disponuoja didele diskrecija dėl visuomenės sveikatai apsaugoti skirtų priemonių būtinumo ir tinkamumo. Šiuo atžvilgiu nagrinėjamas Airijos reglamentavimas atitinka proporcingumo principą. Jis grindžiamas teisėtu politiniu pasirinkimu iš minimalių kainų nustatymo ir mokesčių spaudimo padidrinimo.

33 Airija taip pat teigia, kad mokestinės priemonės savaime nėra pakankamas instrumentas siekiant visuomenės sveikatos apsaugos tikslo, kurį sudaro noras užkirsti kelią pigių cigarečių pardavimui. Galimas šios priemonės poveikis nėra aiškus, nes gamintojai gali nuspręsti absorbuoti akcizo padidinimą. Ši valstybė narė taip pat tvirtina negalinti veiksmingai kovoti su pigių cigarečių pardavimu minimaliu akcizu bendrai nepadidinusi mokesčių visoms cigaretėms, kuris Airijoje ir taip jau yra labai didelis. Be to, akcizo lygio padidinimas padidina kontrabandos riziką.

34 Anot Airijos, jos minimalių kainų sistemos proporcingumą, palyginti su minėtu tikslu, patvirtina Rekomendacijos 2003/54 7 punktą bei PSO konvencijos 6 straips-

nio 2 dalies a punktas. Dėl aptariamų rekomendacijų Airija teigia, jog nors rekomendacijos ir nėra privalomos priemonės, į jas vis dėlto gali būti atsižvelgta, jeigu jos gali suteikti aiškumo dėl Bendrijos teisės išaiškinimo. Kalbėdama dėl PSO konvencijos, ši valstybė narė tvirtina, kad nors joje nėra nustatyta pareiga taikyti minimalių kainų sistemą, ji įpareigoja susitariančiąsias šalis reguliuoti mažmenines tabako gaminių pardavimo kainas arba mokesčių politika, arba kainų politika, nelygu tinkamiausias sprendimas. Pasinaudodama savo diskrecija, Airija nusprendė, kad kainų politika tinkamai papildo jos mokesčių politiką.

- 35 Galiausiai Airija tvirtina, kad Direktyva 95/59 grindžiama konkurencijos tikslu ir joje nėra atsižvelgiama į visuomenės sveikatos apsaugos sumetimus. Šiuo atžvilgiu ji pažymi, kad neseniai pati Komisija pasiūlė šios direktyvos pakeitimus (Direktyvos pasiūlymas COM(2008) 459 galutinis), didele dalimi skirtus tabako vartojimui sumažinti. Airijos teigimu, Komisija taip pat pripažino, kad veikiantis Bendrijos režimas neleido užkirsti kelio dideliems kainų skirtumams tarp valstybių narių ir kad šie skirtumai paskatino kontrabandą bei didelių kiekių pirkimą užsienyje, o tai lėmė konkurencijos iškraipymą bei santykinai didelius mokesčius taikančių valstybių narių biudžetinių pajamų praradimą ir, be to, trukdo pasiekti visuomenės sveikatos tikslus.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 36 Pirmiausia reikia priminti, kad iš Direktyvos 95/59 trečios konstatuojamosios dalies išplaukia, jog ji priimta apdoroto tabako akcizų struktūrų derinimo politikos srityje, kurios tikslas – išvengti konkurencijos iškraipymo tai pačiai grupei priklausančiose atskirose apdoroto tabako kategorijose ir taip pasiekti valstybių narių nacionalinių rinkų atvėrimą.

- 37 Šiuo tikslu šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Bendrijoje pagamintoms, taip pat iš valstybių, nepriklausančių Bendrijai, importuotoms cigaretėms taikomas proporcinis akcizas, skaičiuojamas pagal maksimalią mažmeninę pardavimo kainą, įskaitant muitą, ir specifinis akcizas, skaičiuojamas produkto vienetui (minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 19 punktą).
- 38 Be to, iš Direktyvos 95/59 septintos konstatuojamosios dalies matyti, kad konkurencijai būtini poreikiai apima laisvai formuojamų kainų sistemą visose apdoroto tabako grupėse.
- 39 Šiuo atžvilgiu šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad gamintojai arba prireikus jų atstovai ar įgaliojami tarpininkai Bendrijoje ir tabako importuotojai iš valstybių, nepriklausančių Bendrijai, gali laisvai nustatyti maksimalią mažmeninę kiekvieno savo produkto pardavimo kainą, kad tarp jų iš tikrųjų veiktų konkurencija (minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 20 punktą). Ši nuostata skirta užtikrinti, kad nustatant tabako gaminių proporcinio akcizo bazę, t. y. maksimalią mažmeninę šių gaminių pardavimo kainą, būtų taikomos tos pačios taisyklės visose valstybėse narėse. Kaip savo išvados 40 punkte pažymėjo generalinė advokatė, ja taip pat siekiama apsaugoti minėtų ūkio subjektų laisvę, leidžiančią jiems veiksmingai pasinaudoti konkurenciniu pranašumu dėl galimos mažesnės gaminio įsigijimo kainos.
- 40 Vis dėlto, jeigu minimalią mažmeninę pardavimo kainą nustato valdžios institucijos, maksimali gamintojų ar importuotojų nustatyta mažmeninė pardavimo kaina bet kuriuo atveju negalės būti mažesnė nei tokia privaloma minimali kaina. Taigi reglamentavimas, kuriuo nustatoma tokia minimali kaina, gali turėti neigiamos įtakos konkurenciniams santykiams ir trukdyti tam tikriems gamintojams ar importuotojams pasinaudoti pranašumu dėl mažesnės gaminio įsigijimo kainos, siekiant pasiūlyti patrauklesnę mažmeninę pardavimo kainą.

- 41 Taigi minimalių mažmeninių apdoroto tabako pardavimo kainų sistema negali būti pripažinta atitinkančia Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalį, jeigu ji nėra organizuota taip, kad bet kuriuo atveju būtų išvengta neigiamos įtakos konkurenciniam pranašumui, kuris tam tikriems tokių gaminių gamintojams ar importuotojams galėtų atsirasti dėl mažesnės įsigijimo kainos, ir kartu konkurencijos iškreipymo atsiradimo (žr. 2010 m. kovo 4 d. sprendimų *Komisija prieš Prancūziją*, C-197/08, Rink. p. I-1599, 38 punktą ir *Komisija prieš Austriją*, C-198/08, Rink. p. I-1645, 30 punktą).
- 42 Atsižvelgiant būtent į šiuos principus reikia išnagrinėti ieškinyje ginčijamą nacionalinį reglamentavimą.
- 43 Šiuo reglamentavimu Airijos rinkoje veikiantiems gamintojams ir importuotojams nustatoma minimali mažmeninė cigarečių pardavimo kaina, atitinkanti 97 % vidutinės svartinės kiekvienos cigarečių kategorijos rinkos kainos.
- 44 Tačiau Komisija savo ruožtu neįrodė, jog ši sistema nustato gamintojams ir importuotojams maksimalią mažmeninę cigarečių pardavimo kainą.
- 45 Vis dėlto konstatuotina, jog ši sistema bet kuriuo atveju neleidžia atmesti galimybes, jog nustatyta minimali kaina turės neigiamos įtakos konkurenciniam pranašumui, kuris tam tikriems tabako gaminių gamintojams ar importuotojams galėtų atsirasti dėl mažesnės įsigijimo kainos. Atvirkščiai, kaip per posėdį pabrėžė Komisija, o šiuo klausimu Airija jos argumentų nepaneigė, tokia sistema, pagal kurią, be to, minimali kaina nustatoma vadovaujantis vidutine kiekvienos kategorijos cigarečių rinkos kaina, gali lemti kainų skirtumo tarp konkuruojančių produktų išnykimą ir šių kainų kitimą brangiausio gaminio linkme. Taigi ši sistema kelia grėsmę gamintojų ir importuotojų

laisvei nustatyti maksimalią mažmeninę pardavimo kainą, kuri užtikrinama Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalies antra pastraipa.

- 46 Dėl PSO konvencijos pasakytina, kad, kaip savo išvados 50 ir 51 punktuose pažymi generalinė advokatė, dėl apdoroto tabako kainų politikos ši konvencija nenumato susitariančiosioms šalims jokių konkrečių įpareigojimų ir joje tik aprašyti galimi sprendimai, siekiant atsižvelgti į nacionalinius sveikatos tikslus, kiek tai susiję su kova su tabako vartojimu. Šios konvencijos 6 straipsnio 2 dalyje apsiribojama teiginiu, jog susitariančiosios šalys priima arba toliau taiko priemones, „galinčias apimti“ tabako gaminių mokesčių ir „prireikus“ kainų politikos įgyvendinimą.
- 47 Be to, jokios konkrečios išvados apie minimalių kainų sistemos pasitelkimą negalima daryti ir iš Rekomendacijos 2003/54, kuri, be to, nėra privaloma. Ištrauka, į kurią daro nuorodą Airija, paprasčiausiai išreiškia idėją, kad didelės tabako gaminių kainos sumažina tabako vartojimą.
- 48 Bet kuriuo atveju, kaip matyti iš šio sprendimo 38 punkto, pagal Direktyvą 95/59 nedraudžiama taikyti kainų politikos, jeigu ji neprieštarauja šios direktyvos tikslams, be kita ko, tikslui užkirsti kelią konkurencijos iškreipymui tai pačiai grupei priklausančiose atskirose apdoroto tabako kategorijose.
- 49 Airija taip pat tvirtina, kad nagrinėjama minimalių kainų sistema pateisinama EB 30 straipsnyje numatytu žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos tikslu. Anot šios valstybės narės, mokesčių pakėlimas negali užtikrinti pakankamai didelių tabako

gaminių kainų, nes tokį padidinimą galėtų absorbuoti gamintojai ar importuotojai, paaukodami dalį savo pelno maržos ar net parduodami nuostolingai.

- 50 Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad EB 30 straipsnis negali būti suprantamas kaip leidžiantis kitokias priemones nei kiekybiniai importo ar eksporto apribojimai ir lygia-verčio poveikio priemonės, numatyti EB 28 ir EB 29 straipsniuose (šiuo klausimu žr. 2002 m. vasario 27 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją, C-302/00*, Rink. p. I-2055, 33 punktą). Tačiau šioje byloje Komisija nesirėmė pastarųjų nuostatų pažeidimu.
- 51 Vis dėlto Direktyva 95/59 netrukdo Airijai imtis kovos su tabako vartojimu, kuri atitinka visuomenės sveikatos apsaugos tikslą.
- 52 Be to, negalima sakyti, kad šioje direktyvoje į šį tikslą nebuvo atsižvelgta.
- 53 Kaip nurodyta ir Direktyvos 2002/10, kuria paskutinį kartą iš dalies pakeista Direktyva 95/59/EB, kurios 9 straipsnis vis dėlto liko nepakeistas, septintoje konstatuojamojoje dalyje, EB sutartyje ir konkrečiai EB 152 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje reikalaujama, kad visos Bendrijos politikos ir veiksmų nustatymas bei įgyvendinimas užtikrintų aukšto lygio žmonių sveikatos apsaugą.
- 54 Toje pačioje konstatuojamojoje dalyje taip pat patikslinama, jog apmokestinimo lygis yra pagrindinis veiksnys nustatant tabako produktų kainas, o tai, savo ruožtu, turi

įtakos vartotojų rūkymo įpročiams. Be to, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad mokesčių teisės aktai yra svarbi ir veiksminga priemonė kovojant su šių gaminių vartojimu ir todėl apsaugant visuomenės sveikatą (2006 m. spalio 5 d. Sprendimo *Valeško*, C-140/05, Rink. p. I-10025, 58 punktas) ir kad tikslo užtikrinti, kad būtų nustatytos didelės šių gaminių kainos, galima adekvačiai siekti didesniu šių gaminių apmokestinimu, nes dėl akcizo padidinimo anksčiau ar vėliau turės padidėti mažmeninės pardavimo kainos, kartu nedarant neigiamos įtakos kainų nustatymo laisvei (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 31 punktą).

55 Taip pat pasakytina, kad jeigu valstybės narės pageidauja galutinai užkirsti kelią bet kokiai gamintojų ar importuotojų galimybei, kad ir laikinai, absorbuoti mokesčių poveikį mažmeninei apdoroto tabako pardavimo kainai parduodant nuostolingai, jos, be kita ko, gali uždrausti parduoti apdoroto tabako gaminius už kainą, kuri būtų mažesnė nei įsigijimo kainos ir visų mokesčių suma, taip sudarant šiems gamintojams ir importuotojams visas galimybes veiksmingai pasinaudoti konkurenciniu pranašumu dėl galimų mažesnių įsigijimo kainų (žr. minėtų 2010 m. kovo 4 d. sprendimų *Komisija prieš Prancūziją* 53 punktą ir *Komisija prieš Austriją* 43 punktą).

56 Iš visų pirmiau išdėstytų argumentų išplaukia, jog Komisijos ieškinys tenkintinas, kiek jis susijęs su kaltinimu dėl minimalių mažmeninių cigarečių pardavimo kainų nustatymu Airijoje, tačiau atmestinas, kiek jis susijęs su maksimalių mažmeninių cigarečių pardavimo kainų nustatymu šioje valstybėje narėje.

57 Tad konstatuotina, jog, nustačiusi minimalias mažmenines cigarečių pardavimo kainas, Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalį.

Dėl kaltinimo, susijusio su EB 10 straipsnio pažeidimu

Šalių argumentai

- 58 Anot Komisijos, pagal EB 10 straipsnį valstybės narės turi pareigą palengvinti jos užduočių atlikimą, visų pirma vykdydamos per procedūras dėl išipareigojimų neįvykdymo pateiktus prašymus pateikti informaciją. Jos teigimu, nepateikusi informacijos dėl taikytinų Airijos teisės aktų ir nepaisydama 2002 m. liepos 27 d. ir spalio 1 d. Komisijos prašymų, Airija pažeidė išipareigojimus pagal šį straipsnį. 2002 m. rugsėjo 4 d. šios valstybės narės atsakyme į 2001 m. spalio 23 d. oficialų pranešimą nebuvo prašomos informacijos. Be to, Airija neatsakė nei į 2003 m. spalio 17 d. oficialų pranešimą, nei į 2004 m. liepos 9 d. pagrįstą nuomonę. Galiausiai, 2004 m. gruodžio 10 d. laiške Airija neįvykdė savo bendradarbiavimo pareigos, nes šis laiškas buvo išsiųstas praėjus daugiau kaip dviem metams po jai išsiųstų prašymų pateikti informaciją.
- 59 Airija teigia, kad 2002 m. gegužės 30 d. sveikatos apsaugos ir vaikų reikalų ministras persiuntė S. Medghoul Komisijos prašyme pateikti informaciją nurodytų tekstų kopijas. Šios valstybės narės teigimu, 2002 m. rugsėjo 4 d. ji atsakė tiek į 2001 m. spalio 23 d. oficialų pranešimą, tiek į Komisijos prašymą pateikti informaciją. Galiausiai, 2004 m. gruodžio 10 d. laišku Airijos institucijos persiuntė naujai priimtus nacionalinės teisės aktus. Taigi Komisija puikiai žinojo Airijos teisės aktus. Todėl Airija neigia pažeidusi išipareigojimus pagal EB 10 straipsnį.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 60 Remiantis EB 10 straipsniu, valstybės narės turi gera valia bendradarbiauti pagal EB 226 straipsnį Komisijai vykdant bet kokius tyrimus ir perduoti jai visą šiam tikslui reikalingą informaciją (žr. 2004 m. liepos 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-82/03, Rink. p. I-6635, 15 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 61 Tačiau baigiantis 2004 m. liepos 9 d. pagrįstoje nuomonėje, kurioje buvo pateiktas kaltinimas dėl EB 10 straipsnio pažeidimo, nustatytam terminui Airija vis dar nebuvo pateikusi prašomos informacijos, nors kelis kartus buvo raginta tai padaryti. Iš bylos medžiagos matyti, kad tik 2004 m. gruodžio 10 d. laišku Airijos institucijos trumpai pristatė naujausią Airijos reglamentavimą visuomenės sveikatos ir tabako srityje.
- 62 Tad konstatuotina, jog nepateikusi reikalingos informacijos, kad Komisija galėtų vykdyti pareigą prižiūrėti, kaip laikomasi Direktyvos 95/59, Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 10 straipsnį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 63 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Tačiau pagal šio straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmestama, Teisingumo Teismas gali paskirstyti bylinėjimosi išlaidas šalims arba kiekvienai nurodyti padengti savo išlaidas. Vis dėlto, nors ieškinyš iš dalies atmestas, konstatuotina, kad iš esmės Komisijos ieškinyš pagrįstas. Tokiomis aplinkybėmis Airija turi padengti bylinėjimosi išlaidas pagal Komisijos reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

- 1. Nustačiusi minimalias mažmenines cigarečių pardavimo kainas, Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal 1995 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 95/59/EB dėl kitų nei apyvartos mokesčių, kurie turi įtakos apdoroto tabako suvartojimui, iš dalies pakeistos 2002 m. vasario 12 d. Tarybos direktyva 2002/10/EB, 9 straipsnio 1 dalį.**
- 2. Nepateikusi reikalingos informacijos, kad Europos Komisija galėtų vykdyti savo pareigą prižiūrėti, kaip laikomasi Direktyvos 95/59, iš dalies pakeistos Direktyva 2002/10, Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 10 straipsnį.**
- 3. Atmesti likusią ieškinio dalį.**
- 4. Priteisti iš Airijos bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.